

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/2849
Toplantı Tarihi/Sayısı : 7.5.2024/46
Karar Numarası : 2024/425
Başvuran : M. T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Adıyaman İl Jandarma Komutanlığı
Muhatap Adres : Varlık Mah. Mehmetçik Cad. Merkez/Adıyaman

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın ... olarak görev yaptığı Adıyaman 112 Acil Çağrı Merkezi Müdürlüğünde çalışan tabletlerle ilgili Adıyaman Jandarma İl Komutanlığı tarafından gayri resmi olarak ifadesinin alındığı ve görevli personelin kötü muamelesine maruz kaldığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Geçici görevle ... olarak görev yaptığı Adıyaman 112 Acil Çağrı Merkezi Müdürlüğünde çalışan tabletlerle ilgili 22/9/2023 tarihinde Adıyaman Jandarma İl Komutanlığı tarafından ifade vermeye çağrıldığını,

b. Jandarma İl Karakoluna gittiğinde nizamiye girişinde telefonunun elinden alındığını, hakları yüzüne okunmadan bir astsubay tarafından gayri resmi bir şekilde ifadesinin alındığını, ifadesi alındıktan sonra “*Avukat talep etmiyorum.*” yazılı bir kağıt imzalatıldığını,

c. Bu sırada ifadesini alan askerlerin kendisini başka bir askere teslim ettiğini, kamera olmayan bir alanda bir asker tarafından kendisine “*Sen kimsin ki devletin malını çalıyorsun, bu benim kardeşim olsaydı ben bunu döverdim.*” ifadelerinin kullanıldığını, kendisinin “*Komutanım, abi ben çalmadım.*” şeklinde kendisini savunduğunu ancak “*Bana abi deme lan, bana komutanım deme lan!*” şeklinde cevap verildiğini,

ç. Telefonu nizamiyeden getirilerek tablete benzeyip benzemediğine bakıldığını, işlemler bittikten sonra babası tarafından telefon ile arandığını, babasının Kürtçe dilinde nerede olduğunu, neden eve gelmediğini, başına bir iş gelip gelmediğini sorduğunu, kendisinin Jandarma Karakolunda olduğunu, çalışan tabletlerle ilgili ifadesinin alındığını, serbest bırakılınca eve geleceğini söylediğini, bu esnada kendisine hakaret eden memur tarafından telefonu kapatması yönünde emir verildiğini,

d. Tabletlerin çalınmasıyla ilgili hiçbir alakası olmadığını belirttiğini ancak görevli personel tarafından tekrar hakaret edildiğini, konuyla ilgili Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) üzerinden iki kez şikayet başvurusu yaptığını fakat olumlu bir cevap alamadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Adıyaman İl Jandarma Komutanlığından alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın konuya ilişkin CİMER başvurusu cevaplanmış olmasına rağmen başvuran tarafından aynı konuya ilişkin yeniden başvuru yapıldığı ve 4/6/2022 tarihli ve 31856 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendi kapsamında mükerrer başvurunun işleme alınmadığı,

b. Başvuru konusunun ehemmiyet teşkil etmesi ve CİMER başvurularına esas alınmak üzere Adıyaman İl Jandarma Komutanlığının yazısı ile şikâyet konusuna ilişkin idari tahkikat başlatıldığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

- c. Başvuran tarafından başvuru konusuna dayanak teşkil edecek herhangi bir delil ibraz edilmediği,
ç. Başvuranın kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin olarak; başvuranın gözaltına ve nezarethaneye alınmadığı, mezkûr iddianın gerçekte bağdaşmadığı,
d. Başvuran gayri resmi olarak ifadesinin alındığını ve ifadesi alındıktan sonra “*Avukat talep etmiyorum.*” yazılı bir kâğıt imzalatıldığını, haklarına ilişkin bilgilendirilmediğini iddia etmişse de yapılan araştırma neticesinde; Yakalama ve Gözaltına Alma Tutanağı, Şüpheli ve Sanık Hakları Formunun ve “...*müdafinin ifade alma sırasında hazır bulunabileceği, müdafî seçecek durumda değilse ve bir müdafî yardımından yararlanmak istediği takdirde kendisine baro tarafından bir müdafî görevlendirilebileceği...*” ifadelerini içerir 22/9/2023 tarihli ifade tutanağının başvuran tarafından imzalandığı,
e. Başvuran hakkında hırsızlık olayı şüphelisi olarak adli soruşturma gerçekleştirildiği, Adıyaman Cumhuriyet Başsavcılığının 2023/... soruşturma numarası ile adli sürecin devam ettiği belirtilmiştir.
4. Başvuran tarafından Kurumumuza yasal süre içerisinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın “*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*” başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)”

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “*Kurumun görevleri*” başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un “*Başvurular*” başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkrasında; “*Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. 9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.*” hükümleri bulunmaktadır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “*Ön incelemenin yapılması*” başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre: “*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur...*”

9. Mezkûr Yönetmelik'in “*Karar türleri*” başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

“(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.”

10. Mezkûr Yönetmelik'in “*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*” başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak

ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvuran ... olarak görev yaptığı Adıyaman 112 Acil Çağrı Merkezi Müdürlüğünde çalışan tabletlerle ilgili Adıyaman Jandarma İl Komutanlığı tarafından ifade vermeye çağrıldığını ancak ifadesinin gayri resmi bir şekilde alındığını ve görevli personel tarafından kötü muameleyle maruz kaldığını iddia etmektedir.

14. Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (AİÖK) İkinci Genel Raporunda polis gözetimi altında tutulan bireylerin üç hakkına dikkat çekilmiştir. Bu haklar; söz konusu kişinin gözaltı durumunu istediği bir üçüncü tarafa (aile ferdi, arkadaş, konsolosluk) bildirme hakkı, avukata erişim hakkı ve (polis yetkilileri tarafından çağırılan doktorun yaptığı tıbbi muayeneye ek olarak) istediği bir doktor tarafından tıbbi muayene hakkı. AİÖK'nin görüşüne göre bu haklar, söz konusu hukuki sistemde nasıl tanımlanırsa tanımlansın (yakalama, tutuklama, vs.) özgürlüğünden mahrum edilme durumunun başlangıcından itibaren uyulması gereken, gözaltındaki kişinin kötü muameleyle maruz kalmasını önleyecek üç temel koruyucu mekanizmadır. Ayrıca özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin sahip olduğu her tür hak en kısa zamanda sarih olarak belirtilmelidir. Bu hakların bir veya birkaçının uygulamaya geçirilmesinde, adaletin çıkarlarını korumak amacıyla herhangi bir gecikme yapılması konusunda yetkililere verilen imkanlar da açıkça belirtilmeli ve kesin zaman sınırlarına tabi olmalıdır (AİÖK, İkinci Genel Rapor, CPT/Inf(92)3 para. 36-37).

15. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3'üncü maddesinin demokratik toplumların en temel değerlerinden birini kapsadığını belirtmektedir. En zor koşullarda bile Sözleşme, işkenceyi ve insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezayı kesin ifadelerle yasaklamaktadır. 3'üncü madde istisnalara ilişkin bir hüküm getirmez ve 15'inci maddenin ikinci paragrafı uyarınca, kişinin yaşamını tehdit eden acil bir durum söz konusu olduğunda bile bu maddeden herhangi bir sapmaya izin verilmez (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AİHM], Selmouni/Fransa [BD], B. No: 25803/94, 28/7/1999, para. 95; Assenov ve diğerleri/Bulgaristan, B. No: 24760/94, 28/10/1998, para. 93).

16. AİHM, bir kötü muamelenin AİHS'nin 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, Bouyid/Belçika, B. No: 23380/09, 28/9/2015, para. 86).

17. Başvuran gayri resmi olarak ifadesinin alındığını ve haklarına ilişkin bilgilendirilme yapılmadığını iddia etmişse de muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazı ve ekler incelendiğinde; Yakalama ve Gözaltına Alma Tutanağı, Şüpheli ve Sanık Hakları Formu ile konuya ilişkin ifade tutanağının başvuran tarafından imzalandığı, söz konusu belgelerde başvuranın kanuni haklarının neler olduğunun belirtildiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda, başvurana haklarına ilişkin gerekli bilgilendirmenin yazılı olarak yapıldığı anlaşılmış olup muhatap tarafından hak ihlali gerçekleştirilmediği değerlendirilmiştir.

18. Kötü muameleyle maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini belirtmek gerekir (Anayasa Mahkemesi [AYM], Beyza Metin, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45). İşkence ve kötü muamele iddiaları konusunda da AİHM, "*makul şüphe bulunmaması*" ya da "*bütün makul kuşkunun ötesinde*" şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak AİHM, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, İrlanda v. Birleşik Krallık, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161).

19. Başvuranın görevli personelin kötü muamesine maruz kaldığı iddiasına ilişkin olarak muhatap Kurum tarafından 22/9/2023 tarihinde başvuranın gözaltına alınmadığı, başvuru konusu iddianın gerçeği yansıtmadığı ifade edilmiş; muhatap tarafından gönderilen nezarethane kayıt defteri incelendiğinde belirtilen tarihte başvuranın isminin ilgili defterde yer almadığı ve ifadesinin alınarak serbest bırakıldığı tespit edilmiştir.

20. Bununla birlikte, muhatap tarafından kamera kayıt süresinin bir ay olduğu, bir ayın sonunda otomatik olarak yeni kayıt yapıldığı belirtilmiş olup başvuru konusu olayın 22/9/2023 tarihinde yaşandığı ancak başvuran tarafından söz konusu başvurunun 24/12/2023 tarihinde yapıldığı anlaşılmıştır. Bu kapsamda, iddia konusu olayın ispatına ilişkin elverişli bir delil bulunmadığı, başvuranın kötü muamele iddiasının somut delillerle kanıtlanamadığı ve soyut beyan niteliğinde kaldığı kanaatine ulaşıldığından başvuranın mezkûr iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

21. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

7/5/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

ÜnalSADE
Üye